

Natuurlijk samen

30 jaar RLVA p.3

Boomplantactie p.5

Landschapskrant gaat digitaal p.11

LANDSCHAPSKRANT

September 2022

Dag inwoner van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

Al 30 jaar lang zet Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zich in voor natuur en landschap in de Vlaamse Ardennen. Met als duidelijk doel het typerende landschap van de Vlaamse Ardennen te bewaren en, waar nodig, te (her)opwaarderen. Dit doen we aan de hand van doelgerichte inrichtingsprojecten en -realisaties en de nodige natuureducatie en -sensibilisatie. We zijn als RLVA het tweede oudste regionale landschap in Vlaanderen. Niet verassend als je om je heen kijkt en weet dat regionale landschappen ontstonden vanuit een typerende en uniciteit van de landschappen. Ondertussen zijn er in Vlaanderen 16 regionale landschappen en twee stadslandschappen, die samen bijna gebied dekkend zijn. Al die regionale landschappen werken met eenzelfde missie: samen voor kwaliteitsvolle landschappen, geïnspireerd door het verleden en klaar voor de toekomst.

Om aan die toekomst te werken, werken we samen met alle sectoren en actoren die in ons landschap bewegen en leven. Denk dan maar aan de provincie, steden en gemeenten, natuur-, erfgoed- en landbouwsector, maar ook aan wildbeheereenheden en toeristische verenigingen. We zorgen ook voor een bredere kennisgeving over dat typerend landschap en de aan het landschap gelinkte activiteiten of ontstane gebruiken. Zo organiseren we voor ons 30-jarig bestaan 30 activiteiten die gedurende 1 kalenderjaar (tot 2 juli 2023) plaats vinden. Bij deelname aan 3 van die activiteiten maak je ook kans op 1 van de 30 prijzen, van boekenbonnen tot nestkastjes en als hoofdprijs een weekendje weg, uiteraard in de Vlaamse Ardennen. Je leest er meer over in deze landschapskrant.

Koen Roman
Voorzitter

Walter Roggeman
Ondervoorzitter

30 JAAR RLVA, 30 ACTIVITEITEN, 30 PRIJZEN

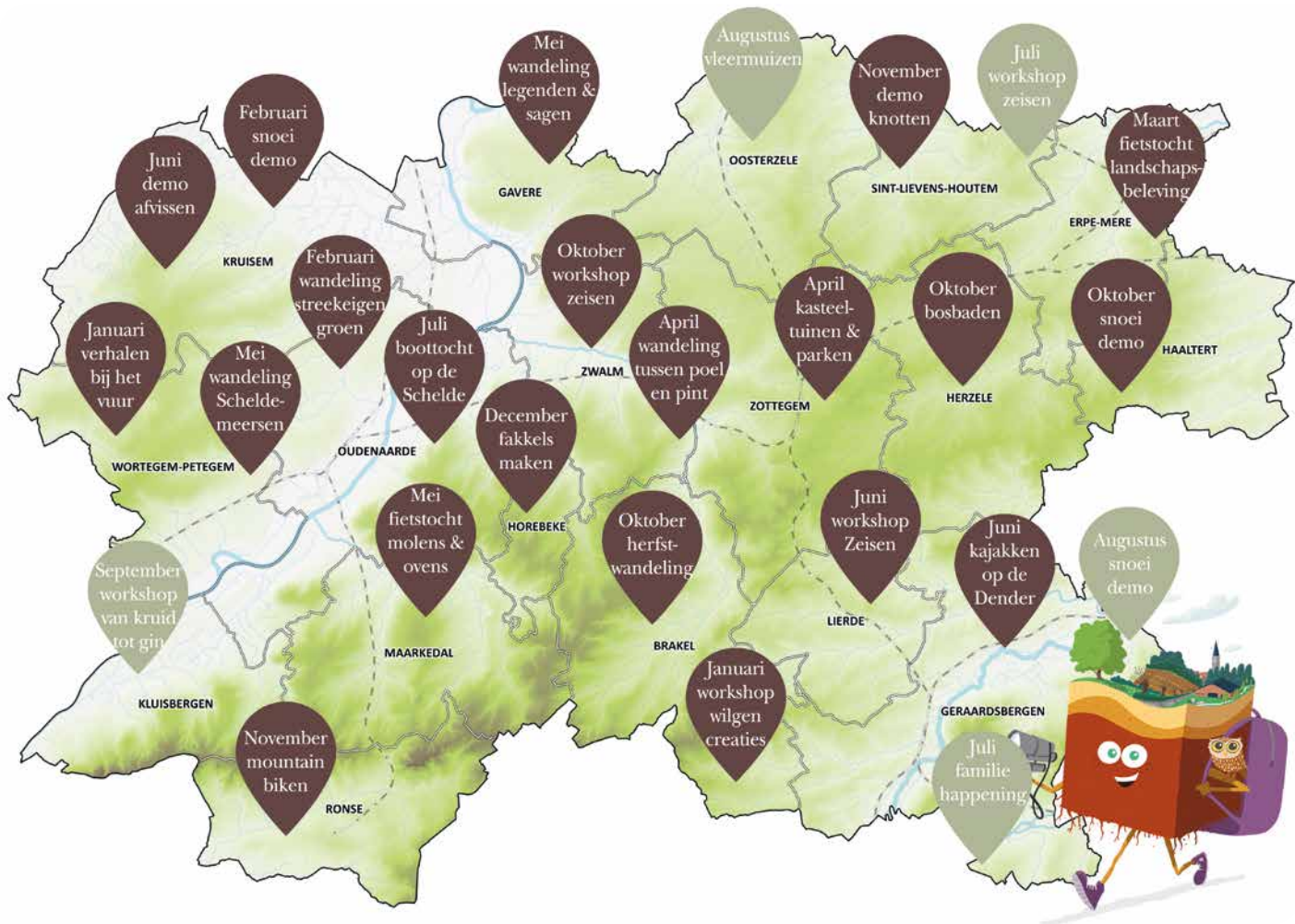

Al 30 jaar lang zet Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA) zich in voor natuur en landschap in de Vlaamse Ardennen. Gedurende die 30 jaar heeft RLVA gezorgd voor het aanplanten van vele honderden hoogstam fruitbomen, vele kilometers hagen en heggen, tientallen poelen en andere natuurelementen, en heeft zo het Vlaamse Ardennen landschap weer aangekleed. Ondertussen maken 18 steden en gemeenten deel uit van deze vzw, en is het werkingsgebied gegroeid tot 695 km².

Om het dertigjarig bestaan te vieren organiseert RLVA van juli 2022 tot juli 2023 30 natuurbelevingsactiviteiten, overal in de Vlaamse Ardennen. Van wandelen tot kajakken, van snoeidemo's tot bosbaden, van een workshop gin maken tot een boottocht, je kan het allemaal meemaken.

Bij elke activiteit waar je aan deelneemt ontvang je een stempel op je spaarkaart. Heb je drie stempels verzameld? Dan maak je kans op 1 van de 30 mooie prijzen, met als hoofdprijs een weekendje weg in een prachtige B&B in de Vlaamse Ardennen. Ook wie een bestelling plaatst bij de boomplantactie ontvangt alvast een extra stempel. Alle info over de activiteiten en de prijzenpot vind je op WWW.RLVA.BE/30JAARRLVA.

'OPEN DE RUIMTE' IN DE VLAAMSE ARDENNEN

Op woensdag 30 november organiseren we in de Verkerij in Ronse het slotevenement van het project '360° Open Ruimte in de Vlaamse Ardennen'. Burgers, boeren en bestuurders ontmoeten er elkaar en ontdekken hoe we samen inzetten op kwaliteit van landschap en leefomgeving in de Vlaamse Ardennen. We inspireren rond goede praktijkvoorbeelden en toonaangevende projecten die de open ruimte beschermen en kwalitatief invullen. Verschillende initiatieven getuigen er over hun aanpak en ervaringen. We openen de ruimte voor een goed gesprek. Je gaat gegarandeerd vol energie naar huis en met inspiratie hoe jij als burger, landbouwer of bestuurder mee het verschil kunt maken. Samen geven we vorm aan het landschap van de toekomst en zetten we in op een aangename leefomgeving in de Vlaamse Ardennen. Meer info en inschrijven? Scan QR-code!

BOOMPLANTACTIE

Kies voor streekeigen groen - doe mee aan de boomplantactie op 3 december.

De jaarlijkse boomplantactie is een groepsaankoop voor streekeigen bomen en struiken, een samenwerking van RLVA met de 18 gemeenten van het regionaal landschap. Bestellen kan tot maandag 24 oktober 2022. De bestelbon vind je op pagina 7. Afhalen gebeurt op 3 december op het afhaalpunt van jouw keuze.

We kiezen bij de boomplantactie voor streekeigen groen. Deze soorten passen landschappelijk goed in de Vlaamse Ardennen en bovendien zijn ze ook perfect aangepast aan de plaatselijke groeiomstandigheden en doen het hier dus van nature goed. Streekeigen planten zorgen ook voor meer biodiversiteit. Als voedselplant zorgen ze voor meer vlinders, vogels, ... in je omgeving. Dat geldt ook voor (hoogstam)fruitbomen, waar onder meer wezels, steenuilen en eikelmuisen

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

provincie
Oost-Vlaanderen

zich thuis voelen. Zo help je de biodiversiteit vooruit. Waar mogelijk bieden we bij de boomplantactie autochtoon plantgoed aan. Dit zijn streekeigen planten die ook nog eens opgekweekt werden uit zaad dat hier in de streek werd geoogst. Op die manier krijg je materiaal dat beter aangepast is aan onze lokale groeiomstandigheden (klimaat, bodem, ...) en daardoor minder gevoelig is aan ziekten.

Als leveranciers voor deze groepsaankoop komen enkel boomkwekers in aanmerking die het MPS-certificaat (More Profitable Sustainability) met A of A+ of een gelijkwaardig milieukwaliteitslabel toegekend kregen. Dit zijn kwekers die op een efficiënte en verantwoorde manier omgaan met o.a. meststoffen, fytoproducten, water en energie. Een win-win situatie voor de boomkweker én voor het milieu!

Met een bestelling bij de boomplantactie draag je ook je steentje bij aan de strijd tegen de klimaatopwarming. Bomen zijn er geweldig goed in om CO₂ uit de atmosfeer te halen en zo de opwarming van de aarde tegen te gaan. Tijdens hittegolven zorgen bomen bovendien voor een sterk verkoelend effect en kunnen ze de temperatuur lokaal met meerdere graden verlagen. Maar meer groen is niet alleen belangrijk voor het klimaat. Het is ook voordelig voor volksgezondheid, groene energie, economie en toerisme. Redenen te over om te kiezen voor meer bomen en struiken in je tuin.

Keuzestress? Op www.rlva.be stellen we een aantal plantencombinaties aan je voor die perfect bij je doel passen. Zo vind je er de ideale soortencombinatie voor een haag, een bijenhag, een vogelbosje,...

Meer info en praktische tips op WWW.RLVA.BE/BOOMPLANTACTIE

Stuur de ingevulde bestelbon terug vóór 24/10/2022

Vergeet niet je naam, adresgegevens, telefoonnummer, emailadres en afhaalpunt in te vullen!

Bestellingen van **minder dan 250€** zijn **af te halen op zaterdag 3 december 2022** op het door jou gekozen verdeelpunt. Bestellingen van **meer dan 250€** worden in de gemeenten van het Regionaal Landschap op vrijdag 2 december gratis aan huis geleverd, mits voorafgaande betaling. Vanaf een aankoop van 500€ (excl. BTW) krijg je 5% korting. De volledig ingevulde **bestelbon voor 24 oktober 2022** terugbezorgen aan Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, Veemarkt 27, 9600 Ronse of via het bestelformulier op www.rlva.be emailen naar boomplantactie@rlva.be. Tegen ten laatste 9.11.2022 ontvang je een bevestigingsmail dat je bestelling verwerkt werd. Geef onderaan je emailadres op. **Geen bevestigingsmail = geen bestelling!** Half november krijg je dan **per post** nog een overzicht van je definitieve bestelling met details ivm afhaling, levering en betaling. De boomplantactie zal doorgaan conform de Covid-19 veiligheidsvoorschriften die op dat moment gelden. Je wordt daarover voorafgaand aan de ophaling op de hoogte gebracht. We stellen alles in het werk om het plantgoed in goede staat te bezorgen. Wat er na de afhaling met het plantgoed gebeurt valt buiten onze verantwoordelijkheid. RLVA kan dan ook niet verantwoordelijk gesteld worden voor plantgoed dat niet aanslaat. Belangrijk is het plantgoed zo snel mogelijk aan te planten of in te te kuilen, en in elk geval de wortels steeds tegen uitdroging te beschermen. Vooral bij het vervoer van de planten vanaf de afhaalplaats is het belangrijk dat de wortels windvrij liggen, bijvoorbeeld door een plastic hoes te gebruiken. Meer info en planttips op www.rlva.be.

Overzicht bestellingen - prijzen incl BTW	
Totaal A (streekeigen bomen & struiken)	
Totaal B (klimplanten)	
Totaal C (fruitbomen)	
Totaal D (kleinfruit)	
Totaal	
Wenst factuur (vanaf €50); ja/nee	
Indien factuur, eventueel BTW-nr	
Bestellingen < 250€: contante betaling bij afhaling	
Bestellingen > 250€: betaling via overschrijving	

De vermelde prijzen op de bestelbon zijn incl. 6% btw.

HIER ONDER INVULLEN IN DRUKLETTERS AUB

Naam: _____

Adres: _____

Gemeente: _____

Telefoon (waar je overdag te bereiken bent): _____

Emailadres (nodig voor bevestigingsmail): _____

Afhaalpunt (zie lijst hierboven): _____

Voorkursplaats voor afhaling

(voor exacte locatie zie www.rlva.be)

- Birakel
- Erpe-Mere
- Gavere
- Geraardsbergen
- Haaltert
- Herzele
- Horebake
- Kluisbergen
- Kruisem (loods Bekerstr.)
- Kruisem (loods Warandestr.)
- Lierde
- Maarkedal
- Oosterzele
- Oudenaarde
- Ronse
- St-Lievens-Houtem
- Wortegem-Petegem
- Zottegem
- Zwalm

De gemeente Kruisem ondersteunt – in uitvoering van haar Klimaatsplan – de deelname aan de boomplantactie door een subsidie van 10 EUR/gedr./deelname aan de boomplantactie. Deze korting wordt automatisch verrekend bij betaling.

Streek-eigen bomen & struiken

Bosplantsoen
zie maat bosgoed
(blote wortel)

Hoogstam
Stamontrek 6/8 cm
(blote wortel)

Nr	Naam	Maat bosgoed	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
1	Beuk, <i>Fagus sylvatica</i>	50/80 cm		0,85			26,5	
2	Boswilg, <i>Salix caprea</i>	50/80 cm		1,00			/	
3	Bosroos, <i>Rosa Arvensis</i>	50/80 cm		1,50			/	
4	Eenstijlige meidoorn, <i>Crataegus monogyna</i>	50/80 cm		1,10			/	
5	Fladderiep, <i>Ulmus laevis</i> (1)			/			29	
6	Geldere roos, <i>Viburnum opulus</i>	60/90 cm		1,40			/	
7	Gewone esdoorn, <i>Acer pseudoplatanus</i>	50/80 cm		0,85			24	
8	Gladde iep, <i>Ulmus minor</i> (2)	50/80 cm		1,20			/	
9	Grauwe abeel, <i>Populus canescens</i>	50/80 cm		1,55			26,5	
10	Haagbeuk, <i>Carpinus betulus</i>	50/80 cm		1,00			26,5	
11	Hazelaar, <i>Corylus avellana</i>	50/80 cm		1,10			/	
12	Hondsroos, <i>Rosa canina</i>	60/90 cm		1,10			/	
13	Hulst, <i>Ilex aquifolium</i>	30/40 cm		2,40			/	
14	Kleinbladige linde, <i>Tilia cordata</i>	50/80 cm		1,10			30,5	
15	Lijsterbes, <i>Sorbus aucuparia</i>	60/90 cm		1,15			25	
16	Okkernoot, <i>Juglans regia</i> (gezaaid, groot)			/			26,5	
17	Ratelpopulier, <i>Populus tremula</i>	60/90 cm		/			26,5	
18	Rode Kornoelje, <i>Cornus sanguinea</i>	60/90 cm		1,00			/	
19	Ruwe berk, <i>Betula pendula</i>			/			24	
20	Sleedoorn, <i>Prunus spinosa</i>	50/80 cm		1,10			/	
21	Tamme kastanje, <i>Castanea sativa</i> (3)	50/80 cm		1,45			29	
22	Veldesdoorn, <i>Acer campestre</i>	50/80 cm		1,10			24	
23	Vlier, <i>Sambucus nigra</i>	50/80 cm		1,25			/	
24	Vogelkers, <i>Prunus padus</i>	50/80 cm		1,15			26,5	
25	Vuilboom, Spokehout, <i>Rhamnus frangula</i>	50/80 cm		1,10			/	
26	Wilde Kardinaalsmuts, <i>Euonymus europaeus</i>	50/80 cm		1,10			/	
27	Zachte berk, <i>Betula pubescens</i>	50/80 cm		0,80			26,5	
28	Zoete kers, <i>Prunus avium</i>	50/80 cm		0,90			26,5	
29	Zomerik, <i>Quercus robur</i>	50/80 cm		1,10			26,5	
30	Zwarte els, <i>Alnus glutinosa</i>	60/90 cm		0,90			22,5	
			Totaal A					

Klimplanten

Plantsoen in pot

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
33	<i>Bosrank, Clematis vitalba</i>		6,6	
34	<i>Klimop, Hedera Helix</i>		1,15	
35	<i>Wilde hop, Humulus lupulus</i>		4,6	
36	<i>Wilde kamperfoelie, Lonicera periclymenum</i>		6,6	
		Totaal B		

voetnoten

(1) Fladderiep: deze inheemse iep wordt enkel als hoogstam aangeboden omwille van zijn resistentie tegen de olmenziekte

(2) Gladde iep: enkel geschikt in scheerlagen omwille van olmenziekte

(3) Tamme kastanje als bosplantsoen: geschikt voor houtkanten (hakhoutbeheer)

(3) Tamme kastanje als hoogstam: geschikt als solitaire boom in de tuin en de boomgaard

Fruitbomen

Halfstam
stamomtrek 6/8
(blote wortel)

Hoogstam
stamomtrek 8/10
(blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
	Appel, Malus domestica						
37	Cabarette (President van Dievoet)		19,90			30,5	
38	Court-Pendu Rouge		19,90			30,5	
39	Cox Orange Pippin '		19,90			30,5	
40	Essing		19,90			30,5	
41	Jacques Lebel		19,90			30,5	
42	James Grieve		19,90			30,5	
43	Joseph Mush		19,90			30,5	
44	Melrose		19,90			30,5	
45	Oogstappel (Transparente blanche)		19,90			30,5	
46	Ossekop		19,90			30,5	
47	President Roulin		19,90			30,5	
48	Reine des Reinettes		19,90			30,5	
49	Schone van Boskoop (Goudrenet)		19,90			30,5	
50	Streeping (Rambour d' Hiver)		19,90			30,5	
51	Winterbanana		19,90			30,5	
	Peer, Pyrus communis						
52	Beurré Alexander Lucas		21,20			30,5	
53	Beurré Hardy		21,20			30,5	
54	Calabasse Bosc		21,20			30,5	
55	Catillac		21,20			30,5	
56	Clapp' s Favourite		21,20			30,5	
57	Comtesse de Paris		21,20			30,5	
58	Conférence		21,20			30,5	
59	Doyenné du Comice		21,20			30,5	
60	Dubbel Flip		21,20			30,5	
61	Jeanne d' Arc		21,20			30,5	
62	Jefkespeer		21,20			30,5	
63	Triomphe de Vienne		21,20			30,5	
64	Wijnpeer (Calabasse à la reine)		21,20			30,5	
65	Williams Bon Chrétien		21,20			30,5	
66	Winterkeizerin		21,20			30,5	
	Pruim, Prunus domestica						
67	Anna Späth		18,50			30,5	
68	Belle de Thuin		18,50			30,5	
69	Bleue de Belgique		18,50			30,5	
70	Mirabelle de Nancy		18,50			30,5	
71	Monsieur Hatif		18,50			30,5	
72	Prune de Prince		18,50			30,5	
73	Queen Victoria		18,50			30,5	
74	Reine Claude d' Althann		18,50			30,5	
75	Reine Claude d' Oullins		18,50			30,5	

Opgelst: Fruitbomen halfstam hebben stamomtrek 6/8 - fruitbomen hoogstam 8/10.

Meer info: www.rlva.be - info@rlva.be of 055/207265

Fruitbomen (vervolg)

Halfstam
stamomtrek 6/8
(blote wortel)

Hoogstam
stamomtrek 8/10
(blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag	Aantal	Prijs	Bedrag
	<i>Kers, Prunus avium</i>						
76	Bigarreau Espéren (witte kraker)		18,50			30,5	
77	Bigarreau Napoleon		18,50			30,5	
78	Gelbe Knorpelkirsche		18,50			30,5	
79	Kordia		18,50			30,5	
80	Lindekers, Early Rivers		18,50			30,5	
81	Regina		18,50			30,5	
82	Schneiders späte Knorpelkirsche		18,50			30,5	
83	Noordkriek		18,50			30,5	
84	Brugse Kortsteel		18,50			30,5	
	<i>Perzik, Prunus persica</i>						
85	Amsden		26,50			38,4	
86	Broechemse		26,50			38,4	
87	Reine des Vergers		26,50			38,4	
88	Vaes Oogst		26,50			38,4	
	<i>Overige</i>						
89	Kweepeer		26,50			39,75	
90	Moerbei		33,10			53	
91	Mispel		26,50			39,75	
	Totaal C						

Kleinfruit

Plantsoen 50-70 cm (blote wortel)

Nr	Naam	Aantal	Prijs	Bedrag
	Frambozen, Rubus idaeus			
92	Tulameen (rode zomefframboos)		1,65	
93	Golden Bliss (witte herfstframboos)		1,65	
94	Autumn Bliss (rode herfstframboos)		1,65	
	Trosbessen, Ribes rubrum/ nigrum			
95	Jonkheer van Tets (rood)		2,65	
96	Blanka (wit)		2,65	
97	Black Reward (zwart)		2,65	
	Kruisbessen, Ribes uva-crispa			
98	Hinnonmaki (rood)		4,00	
	Braambessen, Rubus fruticosus			
99	Loch Ness (doornloos, in pot)		6,60	
	Totaal D			

Twee keer per jaar valt onze landschapskrant bij jou in de brievenbus. Boordevol leuke weetjes, UitTips, interessante artikels en zo veel meer over natuur en landschap in de Vlaamse Ardennen. Om de papierberg (elke editie staat voor 5 ton papier!) te verkleinen en mee te gaan met het digitale tijdperk kiezen we ervoor om af te stappen van de gratis bus-aan-bus bedeling. Wil je de landschapskrant blijven ontvangen? Schrijf je dan in op www.rlva.be voor de digitale landschapskrant en je ontvangt hem vanaf nu netjes in je mailbox. Toch liever op papier? Dat kan ook nog steeds, die keuze kan je aangeven op onze website. We sturen je dan een geadresseerd exemplaar. Wil je meer, en vaker nieuws over het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen? **Neem dan zeker een kijkje op onze nieuwe website, en volg ons op facebook en instagram!**

PROJECT FAUNAPLAN HELPT REEËN EN BOERENZWALUWEN

Een landbouwer uit Brakel had al enkele keren reeën en reekalfjes gespot op zijn velden. In tegenstelling tot de moeders vluchten reekalfjes niet bij gevaar. Ze rekenen op hun camouflagekleuren en drukken zich neer op de grond. Geen goeie strategie bij naderende landbouwmachines natuurlijk! Daarom werden dit voorjaar, net voor het maaien van het veld, de reekalfjes met behulp van een drone met warmtecamera opgespoord en in veiligheid gebracht. Wannes Dermaut van Falcoflight was, als ervaren dronepiloot, de geknipte man om het zoekwerk uit te voeren. Samen met landbouwers en jagers konden we zes pasgeboren hertjes opsporen en naar een veilige plek brengen waar niet gemaaid werd. Hierbij is het opletten dat er geen menselijk geurspoor op de kalfjes achter blijft, want dan worden ze door de moeder verstoten en sterven alsnog. Tien dagen later werden de plaatsen nog eens bezocht en alle reetjes waren nog in goede gezondheid. Een geslaagde actie dus,

mogelijk gemaakt door het leaderproject Faunaplan. Vind je zelf een reekalfje? Raak het niet aan en verplaats het niet. Verplaatsen hoeft enkel te gebeuren bij maaiwerken en gebeurt best door iemand met kennis van zaken. Hou zeker ook je hond aan de leiband! Naast de reekalfjes ging er ook aandacht naar de boerenzwaluw. In een stal in Elst (Brakel) werden verschillende types zwaluwnesten geplaatst, zowel commercieel verkrijgbare modellen als zelf gemaakte exemplaren. In de loop van het broedseizoen gaan we na of de zwaluwen er gebruik van maken en of ze voorkeur hebben voor een bepaald type. Het project Faunaplan loopt nog tot eind juni 2023. Er is nog ruimte voor enkele realisaties op landbouwbedrijven. Denk daarbij aan aanplantingen, nestkasten, bloemstroken, ... Ben je landbouwer en geïnteresseerd, of ken je mogelijk een geïnteresseerde landbouwer? Neem dan zeker contact met ons op. Meer info op www.rlva.be/projecten/geintegreerd-faunaplan of jonathanclerckx@RLVA.be

LANDSCHAPSPARK VLAAMSE ARDENNEN

Op de eerste workshop 'Landschapspark Vlaamse Ardennen' gingen bijna 70 liefhebbers en deskundigen van de Vlaamse Ardennen op het gebied van lokale ontwikkeling, landbouw, natuur, cultuur en erfgoed,... met elkaar in gesprek over de eigenheid van het gebied en de uitdagingen die aangepakt moeten worden. De Vlaamse Ardennen zijn uniek! Om het landschap ook in de toekomst te doen schitteren is actie van een brede coalitie nodig.

Deze workshop, op 15 juni 2022, was de eerste in een reeks van drie waar gebouwd wordt aan de samenwerking over verschillende belangengroepen heen. Die moet leiden tot een sterk dossier om door Vlaanderen erkend te worden als Vlaams Landschapspark.

In het voorjaar werd uitgebreid tijd gemaakt voor gesprekken met

besturen, administraties en vertegenwoordigers van de betrokken belangengroepen. Op die manier kwamen we ook al vóór de eerste workshop te weten wat hun wensen, dromen en verwachtingen zijn.

Momenteel kristalliseren zich een drietal lijnen voor een actieprogramma uit. De eerste betreft aandacht voor het beschermen en opwaarderen van bronnen. Bijna overal staan die onder druk in de regio: vernietiging ervan door uitgraving, drainage of vertrappeling, verdroging, bebouwing en verharding waardoor minder water in de bodem kan insijpelen en de bronnen kan voeden.

De tweede lijn gaat over het terug verbinden van landbouw en natuur. We willen op zoek gaan naar rendabele veeteelt op grasland-

complexen waar meer natuurlijke elementen aanwezig kunnen zijn. Zo slaan we meerdere vliegen in één klap: we valoriseren de graslanden op de hellingen, die in de huidige landbouwvoering aan waarde verliezen ten nadele van akkerbouw; we verbinden de natuurgehelen via stapstenen met elkaar; de bewoner of bezoeker krijgt terug een groener, aangekleeder landschap dat in tijden van klimaatopwarming beter bestand is tegen droogte en hitte.

Een derde lijn betreft terug leven brengen in de dorpen, wiens sociaal-economisch weefsel de laatste decennia sterk is afgebouwd. Zo zocht veel lokaal ondernemerschap drukkere oorden op om een stabielere, zekerder inkomen te verwerven, of hield er gewoon mee op. Transversaal op die drie lijnen zijn de zorg voor erfgoed en toerisme: het opwaarderen en beter ontsluiten van natuur- en cultuurpatrimonium en de belevingswaarde van dat patrimonium en landschap voor bezoekers verhogen.

In een volgende workshop eind september leggen we het actieprogramma voor aan hoger genoemde groep liefhebbers en deskundigen, én richten we werkgroepen op om er concrete acties aan te kunnen koppelen.

BRIEVENBUSSEN VOOR VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn Europees beschermd, maar toch hebben ze het niet makkelijk. Onder meer door het gebruik van pesticiden en de achteruitgang van hun natuurlijk leefgebied staan ze onder druk.

Kerktorens zijn voor deze vliegende zoogdierjes een belangrijke slaap- en overwinteringsplaats, maar tegenwoordig worden nagenoeg alle kerktorens afgesloten om overlast door kauwen en duiven te voorkomen. Hierdoor ondervinden ook de vleermuizen heel wat moeite om binnen te raken. Om hier een mouw aan te passen plaatsten we in twee kerktorens (nl. Louise-Marie en Everbeek-Boven) tien 'brievenbussen' in de galmgaten van de torens. Langs deze invliegopeningen (zie foto) kunnen vleermuizen de kerktorens weer probleemloos in- en uitvliegen en vinden zo weer een rust- en overwinteringsplaats. Dit was enkel mogelijk dankzij de bereidwillige medewerking van de verantwoordelijke van de kerkkraden en de expertise van Daan Dekeukeleire van de

vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt.

De werkzaamheden waren mogelijk dankzij de goedkeuring van het beschermingsproject voor Vleermuizen door Minister van Omgeving Demir. Samen met de subsidie aan het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen voor aanpassingswerken ten gunste van vleermuizen aan het pomphuisje in het Heynsdaelebos te Ronse ging het hier in totaal om ruim 19000 euro. Op zondag 16 oktober, wordt de nieuwe klok in de kerk van Everbeek-Boven door de bisschop ingezegend, en zal RLVA aanwezig zijn om uitleg te verschaffen over deze nieuwe invliegopeningen.

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Colofon

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen vzw
Veemarkt 27, 9600 Ronse
T 055/20.72.65 – F 055/20.61.87
INFO@RLVA.BE – WWW.RLVA.BE
rekeningnummer: BE23 0012 2912 5291

V.U.: Koen Roman
Layout: Kachet
Opmaak en druk: Moderna printing
oplage: 131.000

Gedrukt op 100% gerecycleerd
FSC papier

Foto's: Vilda Yves Adams (cover, cover luchtfoto, p5 plantgoed, p13 dorp, p13 bronbeek, p13 terras), Vilda Lars Soerink (p2 meisje, p16), Vilda Jeroen Mentens (p2 bos, p13 KLE) Vilda Rollin Verlinde (p13 luchtfoto, p15 vleermuis), Nick Amoscato (appel), Chesapeake by foundation (p5), Worchester Community (p5), Gemeente Kluisbergen (p13 ruienplein) RLVA (overige foto's).

**VLAAMSE
ARDENEN**
REGIONAAL
LANDSCHAP

WWW.RLVA.BE

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen werkt met subsidies van de Provincie Oost-Vlaanderen, Vlaanderen, Europa, de gemeenten Brakel, Erpe-Mere, Gavere, Geraardsbergen, Haaltert, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruisem, Lierde, Maarkedal, Oosterzele, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zottegem en Zwalm.

Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen is 1 van de 16 Regionale Landschappen in Vlaanderen: www.regionalelandschappen.be

